

MBIMEZINÁRODNÍ
BEZPEČNOSTNÍ
INSTITUTMezinárodní bezpečnostní institut, z.ú.,
Na Ořeškovce 580/4, Praha 6, PSČ 162 00
IČO: 07313209

Společná obranná a bezpečnostní politika Evropské Unie v posledních dvaceti letech.

(Dědictví a ambice Evropské Unie v oblasti bezpečnosti a obrany.)

Zdroj: <https://www.iss.europa.eu/content/csdp-2020>

Autor: Evropský institut bezpečnostních studií (EUISS) na základě příspěvků kolektivu odborníků v daných oblastech. Redakce a předmluva Daniel Fiott.

Po finanční krizi v roce 2008, po ruském zabavení Krymu v roce 2014 a obavách o politickou integritu EU, je třeba akceptovat realitu nesmírně se zhoršujícího bezpečnostního prostředí. Evropa čelí bezpečnostním výzvám v blízkosti svých hranic a navíc strukturální a geopolitické posuny nutí EU zpochybňovat a přehodnocovat dlouhodobá partnerství. Od rozhodnutí Spojeného království opustit EU po zvolení Donalda Trumpa za prezidenta Spojených států se evropští vůdci museli potýkat s výzvou udržení evropské politické jednoty a zajistit, aby transatlantické vztahy zůstaly v čele budování evropské bezpečnosti a obrany. Globální strategie EU pro rok 2016 je proto mnohem blíže, když se uvádí, že „žijeme v dobách existenční krize v rámci Evropské unie i mimo ni“. V reakci na výzvy kterým čelí, investovaly EU a její členské státy do řady politických mechanismů, jejichž cílem je přiblížit vlády k obraně. I když je jistě pravda, že v historii bezpečnosti a obrany EU není nic srovnatelného s hyperaktivitou, která je v této oblasti pozorována od roku 2016, dnes je realitou, že instituce bezpečnosti a obrany EU-SBOP, PESCO, EDF, CARD, CDP, MPCC, NIP, EPF atd. - dosud nepřinesly žádný hmatatelný posun v základně kapacit EU, ani připravenost k nasazení. Očekávání ohledně bezpečnosti a obrany EU možná nikdy nebyla vyšší, ale ani riziko, které EU hrozí. Očekávání se určitě musí zohlednit a existuje nebezpečí, že vývoj v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky (SBOP) od roku 1999 může být zastíněn kroky podniknutými v posledních několika letech. Bez uznání historického vývoje bezpečnosti a obrany EU od roku 1999 je těžké zohlednit nedávné iniciativy.

Po 20 letech SBOP je skutečně možné vyvodit řadu závěrů, včetně skutečnosti, že s 34 současnými a minulými misemi a operacemi (a dalšími dvěma pravděpodobnými v roce 2020) EU jasně prokázala svou schopnost nasazovat civilní a vojenské nástroje. A co víc, od roku 1999 instituce EU prokázaly svou schopnost plánovat a provádět civilní a vojenské mise a operace SBOP.

V některých případech, jako je například probíhající námořní operace u Afrického rohu nebo vojenská operace vyslaná do Čadu a Středoafričské republiky v roce 2008, Evropská unie přinesla některé významné operační úspěchy. V jiných případech bylo obtížné určit, jak EU

přispívá k bezpečnosti, i když EU nadále doladuje své komplexní a integrované přístupy k řešení krizí. Posledních 20 let SBOP nás však jistě také naučilo více o EU jako bezpečnostním a obranném činiteli. Zaprvé, někdy mrzutý nedostatek politické jednoty nebo vůle, která existuje k rozmístění misí a operací, stále frustruje, a to i přes velmi jasnou potřebu posílit stopu EU v regionech, jako je Sahel a Středomoří. Navíc, i když se členské státy EU politicky dohodly na vyslání mise nebo operace SBOP, není to vždy podporováno důvěryhodným sdružením odborníků nebo silovým balíčkem. Zadruhé, SBOP dnes zcela nespĺnila ambice stanovené evropskými ministry v Helsinkách v prosinci 1999. Ve skutečnosti jsme za posledních 20 let dokázali ukázat, jak evropské vlády kolektivně investovaly do rámců mimo EU, jako je NATO nebo více bilaterálních a mini-postranních snah než zapojit se do obranné spolupráce s ostatními členskými státy EU prostřednictvím SBOP. Naopak, SBOP možná předstihla geopolitická realita, která se vyvinula v posledních dvou desetiletích. Proto se asi vyplatí zeptat, zda SBOP přerostla paradigma „řešení krizí“ a zda se vyvinula v něco úplně širšího.

Existují také další významné otázky, například to, jak se bezpečnost a obrana EU stala důležitou součástí integračního procesu EU, a proč by ji některé vlády mohly použít k zajištění proti náročným transatlantickým vztahům a nejisté budoucnosti NATO. V této knize se zabýváme takovými otázkami a ještě více, ale prostřednictvím širší definice SBOP. Místo pouhé analýzy civilních a vojenských misí a operací EU se tento svazek navíc zajímá o to, jak se vyvíjelo bezpečnostní prostředí, kterému EU čelí, a jak by to mohlo ovlivnit SBOP; zda tato politika vedla k viditelnému zlepšení evropských vojenských a civilních schopností; a jaký dopad mohl mít SBOP na evropský obranný průmysl. Každý z analytiků EUISS, přední think-tanky a akademičtí představitelé a vedoucí tvůrci politik, kteří přispěli k této knize, byli motivováni touhou posoudit prvních 20 let civilní a vojenské SBOP a prověřit, do jaké míry lze tuto politiku v nadcházejících letech zdokonalit.

Obsah dokumentu podle příspěvků jednotlivých autorů:

- Pravda a odvaha jako osobní reflexe 20 let SBOP.
- Vojenské dědictví EU jako nadměrně institucionalizované, nedostatečně vybavené a strategicky rozdělené.
- Už žádné nedostatky? - 50 evropských vojenských schopností o 20 let později.
- Integrované trhy? - evropský obranný průmysl po 20 letech.
- Mimo civilní moc? - civilní SBOP o dvě desetiletí dále.
- Nové bezpečnostní výzvy jako čtyři scénáře pro SBOP.
- Čtení run - budoucnost CSDP a AFSJ (Area of Freedom, Security and Justice).
- Jak jsi byl? - EU jako vyvíjející se vojenský aktér.
- Není čas jako nyní společně směřem ke skutečné obranné průmyslové základně pro SBOP?
- Civilní kompaktnost jako dané tři scénáře pro budoucnost.